

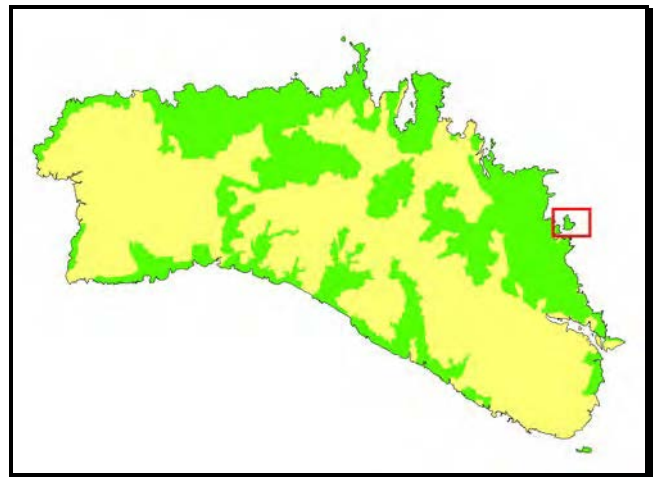
Fitxa 42

PLATGES DE L'ILLA D'EN COLOM

DADES GEOGRÀFIQUES I FÍSiques:

Municipi: Maó.
Altres topònims: platja de Tamarells i arenal d'en Moro.
Àrees urbanes associades: no n'hi ha.
Accés: Només és possible mitjançant embarcació, ja que les platges són en un illot (illa d'en Colom) davant el poble des Grau.
Orientació de la platja: oest.
Superfície de platja: 1.650m², en total.
Llargada de platja: 180m, en total.
Amplada mitjana de la platja: 9 m.
Grau de freqüentació de la platja: mitjà, en plena temporada, però amb una considerable presència d'embarcacions.

Geologia de l'entorn: materials del Carbonífer amb presència de dos sistemes quaternaris de deposició, o sigui, platges.

Composició del sediment: d'origen carbonatat orgànic (+90%), amb alta proporció de gra fi i color blanc.

Espai natural protegit: inclosa dins el Parc Natural de l'Albufera des Grau, l'Àrea Natural d'Especial Interès Me-7 i la Xarxa Natura 2000. La part marina també forma part del Parc Natural de l'Albufera des Grau i de la Xarxa Natura 2000.

SERVEIS DE PLATJA:

Classificació platges CIM: platges de tipus C (natural sense accés rodat).

Distància a l'estacionament: -.

Servei de socorrisme: no disposa de serveis de socorrisme.

Altres serveis: no n'hi ha.

ENTORN I PAISATGE

L'illa d'en Colom és l'illot més gran dels que rodegen l'illa de Menorca. Té una superfície de 59 hectàrees i la seva intrincada línia de costa completa un recorregut de gairebé 12 km. La costa nord-est (la que dona a mar oberta) és rocosa i escarpada, però, en canvi, la costa que s'encara a l'illa gran, Menorca, alberga dues platges ben resguardades: la platja de Tamarells (la situada més al sud i, per tant, més propera a la població des Grau) i l'arenal d'en Moro (situada a l'extrem nord-oest de l'illot).

L'illa d'en Colom està separada de l'illa gran per un pas relativament estret i poc profund amb un fons alternat d'arena i posidònia que fa que els dies de calma i llum intensa la mar prengui tonalitats que van des del turquesa fins al blau més profund.

La platja de Tamarells (vegeu foto superior) és una platja relativament llarga i estreta al fons d'una petita cala no gaire tancada. La seva característica més singular és que just darrere l'arena hi ha una franja espessa de tamarells (per això el nom de la platja) i més enllà una de pins que donen abríc i resguard a la cala i que li atorguen un paisatge verd fins i tot els mesos més calorosos d'estiu.

El paisatge que rodeja la platja de l'arenal d'en Moro és força diferent (vegeu foto adjacent). En aquest cas, és una platja curta i una mica més ampla. Aquesta presenta un petit sistema dunar remuntant que llinda per una banda amb un canal de drenat i per l'altra amb un duna.

PLANTES I VEGETACIÓ

Les dues platges més importants existents en aquest illot són un bon exemple de com varia la vegetació d'aquests ambients segons l'orientació de la cala i la seva morfologia.

D'una banda, la platja dels Tamarells es caracteritza per una superfície d'arena plana però sense cap arenal associat cap a l'interior, per tant, tota l'arena queda en una franja prop de la costa. En aquest cas, la vegetació dunar es limita a les espècies de primera línia: espinadella (*Salsola kali*), ravenissa de la mar (*Cakile maritima*), *Suaeda spicata*, i al seu darrere apareix una estreta sanefa de fenàs de platja (*Elymus farctus*) i altres plantes d'arena com el lliri de platja (*Pancreatium*

maritimum), a les quals prest s'afegeixen els joncs (*Juncus acutus*) i altres plantes que indiquen humitat al subsòl. Totes aquestes plantes queden emmarcades al fons per un important boscarró de tamarells (*Tamarix sp. pl.*) (vegeu foto adjacent) que destaca per les dimensions importants d'alguns individus.

En canvi, l'altra platja (l'arenal d'en Moro) és més petita però té hi associat un arenal que li confereix una imatge totalment diferent. Aquí la vegetació de zona humida pràcticament no hi és, però prenen més importància plantes habituals dels arenals com el fenàs de platja (*Elymus farctus*) (vegeu foto adjacent) o el borró (*Ammophila arenaria*), a més de les que ja han estat mencionades abans, a les quals se n'afegeixen d'altres com ara el carc marí (*Eryngium maritimum*), el liri de platja (*Pancreatium maritimum*), la campaneta de la mar (*Calystegia soldanella*) o la sempreviva (*Helichrysum stoechas*).

ANIMALS

A la vora de la platja es poden observar fàcilment una elevada diversitat d'invertebrats com, per exemple, les espècies endèmiques d'escarabats tenebrionids de les zones dunars com ara *Asida cadonae*, *Akis bocarozzo*, *Micrositus nitidicollis* i *M. semicostatus*.

Tot i això, els animals que més fàcilment es poden observar són els ocells marins, començant per la gavina camagroga (*Larus michahellis*) que té, a l'illa d'en Colom, la colònia de cria més gran de Menorca, amb més de 500 parelles. També es poden observar fàcilment corbs marins (*Phalacrocorax aristotelis*) posats damunt les roques pròximes a l'arenal d'en Moro, sovint amb les ales ben esteses esperant que aquestes s'assequin per tornar a capbussar-se a la recerca de peix.

Entre els vertebrats terrestres que habiten l'illot, cal destacar la presència de la serp blanca (*Elaphe scalaris*) i la rata comuna (*Rattus rattus*). Encara que, sense cap dubte, el vertebrat més interessant que pobla l'illot és un rèptil: la sargantana balear, espècie endèmica de les Balears que s'ha extingit de les illes grans i que avui dia només es troba en alguns illots costaners i a Cabrera. Per aquesta raó és una espècie protegida i de conservació prioritària. A l'illa d'en Colom hi habita la subespècie *Podarcis lilfordi balearica* (vegeu foto adjacent) i, al contrari d'altres illots, aquí la sargantana està en un estat de conservació acceptable. La densitat de la població és mitjana o baixa a la part interior de l'illot, però és més alta a la proximitat de la costa occidental. Les principals amenaces per a la sargantana són la predació per part d'altres vertebrats i l'alta freqüentació humana que té el seu hàbitat, sobretot en l'època estival.

DINS LA MAR

A l'arenal d'en Moro la posidònia ocupa gran part del fons, i arriba pràcticament fins a la superfície. Aquesta és una planta superior, amb arrels, tiges, fulles, flors i fruits, adaptada a la vida marina, que té una elevada producció i té associats uns ecosistemes de gran diversitat: un elevat nombre d'animals invertebrats i algues poden créixer damunt de les fulles i els rizomes (arrels) d'aquesta planta. A més, en aquesta cala també hi és present una altra planta superior d'unes característiques semblants a la posidònia, però amb unes fulles més estretes i uns rizomes més primers; es tracta de l'algueró (*Cymodocea nodosa*) (vegeu foto esquerra). A les zones rocoses hi estan molt ben representades les algues del grup de les Fucals (algues brunes), molt sensibles a la contaminació, amb 7 espècies diferents. Hi arriben a formar comunitats molt ben desenvolupades *Cystoseira crinita* (vegeu foto dreta) i *Cystoseira spinosa* var. *tenuior*.

La platja des Tamarells és una cala molt poc fonda en què l'aigua s'escalfa molt a l'estiu. El fons és heterogeni amb més o menys la mateixa proporció de posidònia, roca i arena. L'algueró (*Cymodocea nodosa*) també és prou abundant en aquesta cala. Algunes espècies de *Cystoseira* (algues brunes de gran interès per a la conservació de la biodiversitat) com *Cystoseira crinita* i *Cystoseira spinosa* var. *tenuior* hi creixen. No arriben, però, a formar comunitats gaire denses, sinó que apareixen mesclades amb altres algues més corrents i vulgars com *Halopteris scoparia* o *Haliptilon virgatum*.

HISTÒRIA I SINGULARITATS

La proximitat de l'illa d'en Colom a l'illa gran (280 metres) i el fet que els dies de baixamar s'hi pugui arribar caminant sobre el fons arenós sense gairebé perdre peu, ha influït en la important presència humana al llarg de la història.

A l'illa hi ha una basílica paleocristiana del període baiximperial romà (s. V dC), de la qual, malauradament, avui dia només es troben restes molt deteriorades. Algunes peces interessants, però, es conserven en col·leccions privades i al Museu de Menorca, com per exemple l'altar.

Un altre període interessant per a l'illa d'en Colom fou a final s. XVIII, quan algunes naus la van utilitzar com a llatzeret. En aquella època, Menorca no tenia cap instal·lació dedicada a la quarantena amb prou capacitat per poder allotjar una gran nombre de persones. Per això, l'any 1787 s'hi va haver d'improvisar un gran campament, perquè captius espanyols alliberats provinents d'Alger hi poguessin passar el període de quarantena (destinat a evitar el contagi de malalties epidèmiques dutes d'altres bandes). Aquell mateix any i els que el seguiren, altres naus van utilitzar l'illa amb el mateix propòsit, fins que, vista la necessitat de tenir una instal·lació dedicada exclusivament a aquest fi, es va manar la construcció d'un llatzeret al port de Maó, que finalment s'inaugurà l'any 1817.

La considerable extensió de l'illa d'en Colom ha permès el seu aprofitament agroramader fins un temps no gaire llunyà. Hi havia conreu de cereals, un hort, vaques lleteres, ovelles i cabres. Tot i que la principal font d'ingressos de l'illa era la caça de conills i eriçons! De tot això, avui dia només en queda una caseta que serveix com a residència de temporada i les restes d'una era a prop de la platja des Tamarells.

Des d'un punt de vista geològic, l'illot és força ric en minerals, que en ocasions s'han explotat, encara que les quantitats no són suficients per plantejar-ne un aprofitament rendible. No obstant això, se sap que la darrera extracció de diverses tones de blenda (sulfur de zinc) es va realitzar l'any 1936.